

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Kiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Yirmeyah

Shelomoh ben Yitshak

Fyorda, 5570 [1809/1810]

לה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9844

ירמיה לד לה

(כב) הנני מצוה נאמריהוה והשבתים אלה עיך הואה וגלחמו עליך
ולכרוה ושרפה באש ואת ערי יהודה אתן שממה מאין ישב :

לה (א) הדבר אשר היה אל ירמיהו מאת יהוה בימי יהויקים בן
יאשיהו מלך יהודה לאמר : (ב) הלך אל בית הרכבים
ודברת אותם והביאותם בית יהוה אל אתח הלישכות והשקית
אותם יין : (ג) ואקח את יאוניה בן ירמיהו בן חבצניה ואת אחיו
ואת כל בניו ואת כל בית הרכבים : (ד) ואבא אותם בית יהוה
אל לישבת בני חנן בן יגדליהו איש האלהים אשר אצל לישבת
השרים אשר כמעל ללשבת מעשהו בן שלם שמר הסף : פרח
בס"ף (ה) ואתן לפניו בני בית הרכבים גביעים כלאים יין וכסות
ואמר אליהם שחוי יין : (ו) ויאמרו לא נשחה יין פ יונדב בן רכב
אבינו צוה עלינו לאמר לא תשחוי יין אתם ובניכם עד עולם : (ז)
ובית לא חכנו וזרע לא תזרעו וזרע לא תטעו ולא יהיה רכס
פי באהלים תשובו כל ימיכם למען תחיו ימים רבים על פני האדמה
אשר אתם גרים שם : (ח) ונשמע בקול יהונדב בן רכב אבינו
לכל אשר צונו לבלתי שחוח יין כל ימינו אנחנו נשינו בנינו
ובנהינו : (ט) ולבלת בנות בתים לשתננו וזרע ושרה זרע לא
יהיה לנו : (י) ונשב באהלים ונשמע ונעש ככל אשר צונו יונדב

אבינו

ר ש י

לה (ב) אל בית הרכבי • בני יונדב בן רכב וזנב יתרו היו : (ד) איש
האלהים • נביח דס' : שומר הסף • אמרכליח טרסורו"ר זלע"ז ,
(טרעסאריער , Tresorier. טאזוי סטר) : (ז) באהלים חשנו •
אמדנות אשר חתם גרוס שם לא היה להם חלק בחזן שני גרוס היו :

מכלל יופו

לה (ד) הסף • פתח נמוך פסק , והוא כלל לכל כל הנית וכלו היין חולתם • (ה)
גפיעים • איש כמי כוס , אבל הוא עשוי במטבח חתרת , והוא שאמר : ובוסותי
(יא) בעלות נבוכדראצר , ננית , באו ונבוא • לטן וזנו , כמו (שמואל ב') לכו ונלכס
הנלל

הרגום אשכנזי

קכב

בעלעלהלע, שפרצט דער עוויגע, אינד ברינגע זיא ווידער פאר דויע שטארט צו רוק, דיאועלבע צו בעקריגען, צו עראכערן אונד אין בראנד צו שמעקקען. אייך דיא איבריגען שטערטע יהודה'ס ווילל איך צור וויסטע אונד אונבעוואהנבאר מאכען.

לה [א] דים איזט דאן ווארט, וועלכעס פאס עוויגען אן ירמיהו ערגינג, צו דען צייטען יהויקים'ס, זאָהן יאשיהו'ס, קעניגס פאן יהודה: [ב] געהע צו דער פאָ מיליע דער רכבים, רעדע מיט איהנען, פיהרע זיא אן איינעס דער זייטענציממער דעס טעמפעלס, אונד ביטע איהנען וויין אן. [ג] איך נאָהס אלאָ רען יאזניה, זאָהן ירמיהו'ס, זאָהן חכצניה, נעכסט זיינען ברידערן אונד אַלען זיינען זעהנען, אונד דיא נאַנצע פאָמיליע דער רכבים, [ד] פיהרטע זיא אין דען טעמפעל, אינס ציממער דער זעהנע חנן'ס, זאָהן דעס געטטליכען מאַננעס יגדליהו, זועלכעס נאָהע אן דעס פירשטען ציממער, אונד איבער דעס ציממער מעשיה'ס, זאָהן שלום'ס דעס טהירהיטערס, ליגט, [ה] זעצטע דען זעהנען דער רכבים גראָסע אונד קליינע בעכער פאָלל וויין פאָר, אונד נעטהיגטע זיא צו טרינקען. [ו] זיא אָבער אַנטוואַרטעטען: וויר טרינקען קיינען וויין, דען אונדער שטאַמפּפּאַטער יונדב, זאָהן רכב'ס, האָט אונס פאָלגענדע געכאַטע הינטערקאַסען: איהר אונד איי דע נאַכקאַממען בים עוויגע צייטען זאָ רלט קיינען וויין טרינקען. [ז] קיין הויבונג ען, ניכט אויסוואַען, קיינען וויינבערג פּלאַנצען אָדער האַכען, זאָנדערן בע שטענדיג אין געזעלטען וואָהנען, אויף דאָס איהר לאַנגע לעבעט אין דעס לאַנדע, וואָרין איהר פּרעמדלינגע זייד. [ח] וויר געהאַרטען דער שטיממע אינזרעס שטאַמפּפּאַטערס יונדב, זאָהן רכב'ס, אין אַללעס, וואָס ער אונס בעפּאָהלען האָט, טראַנקען אין אונזערס נאַנצען לעבען קיינען וויין, וועדער וויר, נאָך אונזרע זעהנע אונד טעכנער; [ט] בויעטען אונס קיינע וואָהנהיזער, האָטטען קיינע וויינבער. בע, נאָך אַקקער אונד זאַט, [י] זאָנדערן וואָהנטען אין געזעלטען; וויר בעפּאָל בעזנאָך יעצט אַללעס, וואָס אונס אונזער שטאַמפּפּאַטער יונדב בעפּאָהלען האָט. [יא] אַלליין

באור

ושינו ללחוש על ורשלים, ללכדה ולשרפה.
לה (א) הדבר, הקאפיטל הזה כולל משל מוסר לישראל מועצה בית הרכבים, שהיו שוקרים פקידת יונדב אביהם, לבלי שחות יין, ושלא לדור בערים ובנתיים, ושמרו מנות אביהם דור אחר דור, וישראל לא שמעו מוסריה הנשלה להם חמדה הנביאים. (ב) הרכבים, מנות חובב חותן משה, ונקראים רכבים, על שם רכב אבי יונדב, שהיה גדול המשפחה, וכן אמר בדברי הימים, כמה הקנים רבאים מחמת אבי רכב (רד"ק). והשקית, הן לפניהם כוס יין לשחות, כי נאמת לא שת, וישו זה לבוס חס, החס ענדו על מנות אביהם. (ג) גביעים וכו' וכו' ית, נראה שר נביעים הם הגדולים, ורכוסות הקטנים; וחיבורו נביעים וכו' מלאים יין, כמירעו חמוצי חמד, (ז) וביה לא חבנו וכו', נתן להם יונדב מוסר, שלא ישתי יין, כן יבוא לשכרות ויטרוף הדעת, כי כל שנה צו לא יחס; ושלא ישבו בחברה, למען לא למדו מדות ברעות מאחרים, ינס לאינוע ררעב והדבר והמלחמה. הרגילים במקום קנן אגסים הרבה, לבן צוק איתם שלא יבנו בתים ושדות וכראים, שהם מעכבים את האדם על מקום אחד, רק ישכנו בחללים בשי ממקום למקום.

תרגום אשכנזי קמד

פֶּאן יהודה, ערגינג פֶּאָלגענדרעס וואָרט פֶּאָם עוויגען אָן ירמיהו : [ב] נים
 דיר איינע ביכערראָללע, אונד שרייבע דרויף אַללעס, וואָס איך מיט דיר איבער
 ישראל אונד יחזקיה געשפּראַכען האָבע, פֶּאָן דער צייט אָן, דאָ אַך אונטער יאשיהו'ס
 רעגירונג מיט דיר צו שפּרעכען אַנגעפֿאָנגען, ביים אויף דויען טאָג. [ג] פֶּילליכט
 ווירד דאָן הויז יהודה אויף דאָן אונגליק אויפֿמערקזאָם, וואָמיט איך דאָזעלכע בעי
 דראָהע, אונד קעהרעט דאָרויך פֶּאָן זיינעם בעזען וועגע צוריק, אונד איך זיינע
 וינדען אונד פֶּערגעהונגען אַלס דאָן פֶּערצייהע. [ד] ירמיהו לים דען ברוד, זאָהן
 נריה, קאָממען, אונד דיר זיך שרייב אַללע וואָרטע גאָטטעס, אויס דעם מונדע
 ירמיהו'ס, אויף איינע ראָללע נידער. [ה] הירויף בעפֿאַהל ירמיהו דעם ברוד
 פֶּאָלגענדרעס: איך בין איינגעשפּעערט, אונד קאָן נישט אין דען טעמפעל געהן;
 [ו] געהע דוא אַלזאָ היין, אונד לוי אווידויער ראָללע דיא וואָרטע גאָטטעס, דוא
 דוא אויס מיינעם מונדע נידער געשריבען האָסט, דעם פֶּאַלקע אָם פֶּאַזטטאָנע אים
 טעמפעל פֶּאַר; אויך אַללען יהודים, וועלכע אויס דען לאַנדשטערטען דאָהין קאָמ
 מען. [ז] פֶּילליכט קאָסען זיא איין דעמיטליגעם געבעט פֶּאַר דעם עוויגען הע
 רען, אונד קעהרען פֶּאָן איהרעם בעזען וועגע צוריק; דען דער צאָרן אונד די
 שטראַפֿע, וואָמיט דער עוויגע דויעם פֶּאַלקע דראָהעט, אויט גראָם. [ח] ברוד,
 זאָהן נריה, טהאָט אַללעס, וואָס איהם דער פֶּראַפֿעט ירמיהו אויפֿגעטראַגען האָט
 טע, אונד לאָן דוא וואָרטע גאָטטעס אויס דעם בוכע אים טעמפעל פֶּאַר. [ט]
 אַלס געהמליך דאָן פֶּאַלק אין ירושלים, אונד אויך אַללע אויס דען לאַנדשטערטען
 דאָהין פֶּעקאָממען לייטע, אים ניינטען מאַנאָטה דעם פֶּינפֿטען רעגירונגס יאהרעם
 יהויקים'ס איינען פֶּאַסטטאָג פֶּאַר דעם עוויגען אַנוועזטען, [י] דאָ לאָן ברוד אויס
 דעם בוכע דיא וואָרטע ירמיהו'ס אים טעמפעל, אונד צוואָר אים ציטמער גמריהו'ס
 דעם זאָהנס שפּן, אים אָבערסטען פֶּאַרהאָפֿע אָם נייען טהאָרע דעם טעמפעלס,
 דעם פֶּאַלקע פֶּאַר. [יא] אַלס מכוה, זאָהן גמריהו, זאָהן שפּן, אַללע וואָרטע
 גאָטטעס

ב א ו ר

איכה) • וירמיהו היה עזוב צבות הכלל, וישלח את ברוד לקרוא את המגילה לפני כל העם,
 ואחר כך שלח המלך יהויקים לקחת את המגילה ולקרא לה לפני, וכשמוע המלך שלח יחזקיה
 דלחיות ממנה קרעה והשליכה בלש. אחר כך נזהר לירמיהו לכתוב מגילה זאת שנית, ולהסיר
 צה דברים, ויבשר רעה למלך יהויקים. (ב) מגלה ספר, מגילה גליון יקרא הקלף. זה
 הגייל שיכתוב אדם עליו (והוא גלל, לפי שגלליו חותי), וכשכתב המגילה לספר, ר"ל
 שיכתוב עליה, ולזה קרא ספר (רד"ק). • וכחכתב אליה, עליה. (ה) אני עצור, נבנת
 האזורים, כי גם בני יהויקים קרה לו כאשר קרהו בניו נדקיהו, אך בניו יהויקים היה
 ירמיהו נדקף מהמלך עבמו, והדור בארים, ובניו נדקיהו המלך כשהיה רדף אותו (ראש
 פֶּראַשׁ" למטה ל"ז ד'). • (ו) ביום צום, ביום קצין, קשהתאספו הקהל להטיען רגיל להיות
 להם

מכלל יופי

המגילה לספר הובה ליאר שיכתוב עליה וזה תקרא ספר. • וכחכתב אליה. • כמו עליה. •
 (ו) ביום צום • ביום תענית. • והמיק"ס פירש, ביום קצין, ואינו לשון תענית כי אם לשון
 קצין